

Της ΜΑΡΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

// Έξι χρόνια μετά το τελευταίο σας βιβλίο επέφερε με το μυθιστόρημα «Ο ερωτευμένος Πολωνός» από τις εκδόσεις «Ψυχογός» και πάλι το βιβλίο σας έχει κερδίσει τους αναγνώστες. Η πρώτα σας, μα διάσημη ποθούσια, κρύβεται πίσω από την τέκνη της. Πιστεύετε ότι τέκνη, είτε τη διμοιρεύεις είτε την απολαμψίας, γίνεται συχρό για αυτούς που φούρνωνται να ζήσουν;

Πιστεύετε ότι στην τέκνη καταφεύγεις, είτε από περίσσα ζώνης είτε από στέρηση ζώνης. Ασφαλώς η πρώτη απότια μοιάζει υγιέστερη, όμως η ένταση και η πείνα της δευτέρης έχει δώσει αριστουργήματα

// Και σε αυτό το βιβλίο σας καταπίνεστε με τον έρωτα. Θέλει μεγάλες θυσίες ο έρωτας; Πρέπει να σκοτώσει κανένας το εγώ του; Στον έρωτα το εγώ είναι λάδι στη φωτιά, γι' αυτό η φωτιά ανθεί τόσο που δεν αντέχεται για πολύ. Όμως, για να λάβει αγάπη ο έρωτας και να πληρωθεί, ναι, χρειάζονται θυσίες και ταπείνωση. Πρωκχώρας σε όλα επίπεδα υπαρχεί έτσι, αράνταστα ώριμα και ικανοποιητικά. Μιλάω βέβαια για τον ακριβό και σπάνιο συνδυασμό έρωτας με αγάπη, όχι το γνωστό και λοιμό: «πέρασε ο έρωτας και έγινε αγάπη»...

// Ο έρωτας είναι σχεδόν πάντα διάφευση και φρεναπάτη; Διάφευση και φρεναπάτη μπορεί να είναι δύο διάφευση και φρεναπάτη που δεν σημάνει την ζώνη, αυτό που θεωρούμε εαυτό, αυτό που νομίζουμε ότι είναι «η αλήθεια μας».

// Η αγάπη; Μια μεγάλη καρδιά γεμίζει με ελάχιστα; Α, η αγάπη είναι η μόνη πραγματικότητα! Η πεπτούσα που δίνει νόημα σε διάταξη και διάτηση. Μόνο που δεν αγαπάμε τόσο συχνά δύο διηλώνουμε.

// Η ζώνη είναι δάσκαλος πάνοφος; Μα, vail Η ζώνη είναι οδηγός, μονάχα ζώντας καταλαβαίνεις, μονάχα ζώντας ξεπερνάς το φόρο θανάτου. Όμως δεν ζούμε πάντα αληθινά, συνήθως υποβαθτούμε ανάμεσα σε σκιές εγκαντρικών ονείρων.

// Ο άνθρωποι έχουν δικαίωμα στο λάθος; Οι άνθρωποι έχουν υποχρέωση στο λάθος. Εί-

ΜΕΓΑΛΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΑΡΩ ΒΑΜΒΟΥΝΑΚΗ

Έχουν υποχρέωση στο λάθος οι άνθρωποι

Δίχως μνήμη δεν υπάρχουμε...

• Το παρόν μόνο υπάρχει, περιέχει απ' όλα, παρελθόν και μέλλον...

Ένας λόγος εντελώς διαφορετικός από τον πολυυκριτικοποιημένο είναι αυτός της βραβευμένης συγγραφέως Μάρως Βαμβουνάκη. Στα 35 βιβλία που έχει γράψει μέχρι τώρα είναι ξεκάθαρα αποτυπωμένος. Στο ίδιο μήκος κύματος και η ενδιαφέρουσα συζήτηση που είναι μαζί της.

Τα περισσότερα βάσανά μας προέρχονται από το ότι δεν έρουμε τι θέλουμε. Δεν υπάρχει τίποτε πιο δύσκολο από το να συγχωρούμε μέσα από την καρδιά μας.

ΠΗΓΕΤΕΟ
ΣΤΟΝ ΘΕΟ
ΟΛΟ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ...

ναι πασίγνωστο πως λάθον δεν κάνει μονάχα εκείνος που δεν ζει.

// Είμαστε ο τόπος που γεννηθήκαμε; Δίκως μνήμη σε αυτό που είμαι, παρά να μ' αγαπούν για κάτι που δεν είμαι...». Είναι στάση ζωής:

Η μόνη στάση, όλα τα όλα είναι παράσταση, άρα υποκριτιά. Κατ' ου τα αγωνίζεσσα να δίνεις παραστάσεις εδώ κι εκεί λέγεται πως σε φορτίζει με το βαρύτερο άγχος. Συνήθως το τόσο κοινό άγχος, που δύο μας κουβαλάμε, δεν προέρχεται ακριβώς απ' αυτό που νομίζουμε και είναι μονάχα μια αφορμή, πάει πολύ πίσω, σε αποθήκες μιας παραφρωμένης από πολύ παλιά.

// Δανειζόμενη έναν τίτλο από τα πιο αγαπημένα βιβλία των αναγνωστών σας, θα θέλα να σας ρωτήσω: «Οι πολύες αγάπες πάνε στον παράδεισο»; Φράσεις σας από αυτό το βιβλίο έχουν χρησιμοποιηθεί στους στίχους τους οι Γιέτ Λαξ...

να βιβλία των αναγνωστών σας, θα θέλα να σας ρωτήσω: «Οι πολύες αγάπες πάνε στον παράδεισο»; Φράσεις σας από αυτό το βιβλίο έχουν χρησιμοποιηθεί στους στίχους τους οι Γιέτ Λαξ...

Τελευταία προβληματίζομαι κι εγώ γι' αυτόν τον παλιό τίτλο μου. Άραγε, λήγει ποτέ μια πραγματική αγάπη; Οι έρωτες, ναι, λήγουν και πάνε στον παράδεισο, αφού μας πάνε περήφανο στην κόλαση. Μεγάλες περιπλανήσεις!

// Έχετε ασκοληθεί χρόνια με την ψυχολογία, μιας και την έχετε σπουδάσει. Τι φταίει που μερικοί άνθρωποι είναι μόνιμα γκρινάρπες

ΣΥΝΕΧΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΑ Δ/24

ΜΑΡΩ ΒΑΜΒΟΥΝΑΚΗ

Έχουν υποχρέωση στο λάθος οι άνθρωποι

ΣΥΝΕΧΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 1/23

και δυστυχισμένοι; Μία ενδοσκόπηση σε παγκόκα τραύματα βοηθάει;

Το κύριο σύμπτωμα των νευρωτικών είναι το ανικανοπόιητο και, ως εκ τουτου, το γκρίνια. Και ποιος από μας δεν είναι λίγο-πολύ νευρωτικός; Μία ενδοσκόπηση δίνει αυτογνωσία διαν σαν και ο αναλυόμενος είναι σωστοί και εργατικοί στην απόφαση να δουλέψουμε με το παρελθόν. Χαρίζει αρκετή αυτογνωσία, το σημαντικό: μαθαίνεις τι θέλεις και γιρεύεις, πώς να το επιδιώξεις. Τα περισσότερα βάσανά μας προέρχονται από το ότι δεν έρουμε τι θέλουμε.

// Εάκτε απαντήσεις σε μια συνέντευξη σας δια τις αρέσει εκείνος που η ψυχή του είναι πιο βαθιά από την πληγή του... Πόσο δύσκολο είναι ο άνθρωπος να εμπιστεύεται ξανά αυτούς που τον πλήγωσαν;

Δεν υπάρχει τίποτα πιο δύσκολο από το να συγχωρούμε μέσα απ' την καρδιά μας. Άλλο τι δηλώνουμε. Τώρα το ότι συγχωρώ κάποιον για δι, μις έκανε, δεν σημαίνει ότι αγνοώ το ενδεχόμενο που κρύβει ο χαρακτήρας του να μου το ξανακάνει.

// Θα δανειστώ δικές σας ερωτήσεις: «Αγαπάμε τελικά τα πρόσωπα ή μόνο τον έρωτα αγαπάμε; Αγαπάμε αυτά που μας δίνουν ή αυτό που περιμένουμε να μας δώσουν; Τη μορφή τους πόσο αγαπάμε και την αλλαγή τους πόσο σχολαστικά επεξεργαζόμαστε;»

Η αγάπη απευθύνεται προς ένα πρόσωπο

που βαθιά γνωρίζουμε. Αν δεν ξέρεις τον άλλον, τότε αγαπάς τη φαντασίωση που σου εμπνέει. Αυτό συμβαίνει όχι μονάχα στις ερωτικές σχέσεις, αλλά και με τα ίδια μας τα παιδιά. Δεν αντέχουμε να μάθουμε τι ακριβώς θέλουν, τι σκέφτονται. Δεν αντέχουμε να είναι διαφορετικό από αυτό που ονειρευτικά καμε. Έτοι ανοίγει η άβυσσος ανάμεσά μας.

// Γιατί δεν κάνουν οι άνθρωποι το σωστό, από έλλειψη θάρρους;

Ναι, νομίζω πως κάνουμε λάθος από έλλειψη θάρρους και έλλειψη αγάπης. Αγάπη χωρίς θάρρος καταλήγει νοστρή και θάρρος χωρίς αγάπη είναι πολύ κρύο πρόγραμμα.

// Σε ένα βιβλίο σας μιλάτε για «Το φάντασμα της αξέδευτης αγάπης». Είναι πιο τραγικό να μην προσφέρεις, να μην δοθεύεις την αγάπη σου από το να τα δίνεις δλα;

Η πιο μεστή απάντηση στο μέγα αίνιγμα «τι είναι αγάπη» είναι εκείνη που διάβασα κάπου: «Αγάπη είναι να βάζεις τις ανάγκες του συγαπημένου σου πάνω από τις δικές σου». Έτσι, όποιος αγαπάει προσέχει τι και πόσο δίνει, μετράει τη δεκτικότητα του άλλου. Το να τα δίνεις δλα λειτουργεί συχνά και ως εκβιασμός, ως εξαγορά. Όμως, μονάχα δι, τι προσπαθούμε ανιδιοτελώς έκει ελπίδα να συμβεί.

// Το βιβλίό σας «Η μοναχή είναι από χώμα», το οποίο έκει πάρει και το κρατικό βραβείο λογοτεχνίας, αναφέρεται στη μοναχή... Την επιλέγουμε τη μοναχή;

Οι μοναχές που επιλέγεις, όσες επιλέγεις, χαρίζουν ωριμότητα, δύναμη και ελευθερία. Όταν μια μοναχή ακούσια σού επιβάλλεται, είναι μεγάλη δυστυχία και μαράζ. Σε ξεστρατίζει.

// Μερικοί άνθρωποι είναι από τη φύση τους καλοί ή από τη φύση τους κακοί;

Αν ο άνθρωπος γεννιέται καλός ή κακός είναι βέβαια το μεγαλύτερο ερώτημα στη φιλοσοφία, στις θρησκείες, στην ψυχολογία, στην τέχνη, παντού. Η απάντηση πάντα κι έρχεται στους αιώνες των αιώνων. Όμως, η ευθύνη του ίδιου του προσώπου για την κατάσταση του είναι καταλυτική. Άλλως τι νόημα θα είχε η γέννηση μας; Για ποιο λόγο τόσες δοκιμασίες και επιλογές;

// Η Κρήτη, η Ρόδος, η Αθήνα το ρόλο έπαι- έαν στις ιστορίες σας;

Η Κρήτη, η Ρόδος, η Αθήνα! Τόποι που είμαι και εγώ, όποιος και στην αρχή είπαμε. Θέλω δεν θέλω, με καθορίζουν, και εφόσον «χους εσμέν», τούτες οι τρεις πόλεις είναι καχώμα μου!

// Πιστεύετε στον Θεό;

Πιστεύω στον Θεό όλο και περισσότερο. Όσο περνούν τα χρόνια, τόσο λιγοστεύουν οι αμφιβολίες μου μήτις είναι κατασκευή φόβων μου. Υπάρχει εκεί, όντως, και διαλύει μυστηριακά κάθε μοναχή και θάνατο. Το οπουδαιότερο, μου φανερώνει το τι αξίζει.

// Υπάρχουν εικόνες - καταφύγια;

Ναι, υπάρχουν πάντα τα προσωπικά μας εικονοστάτια. Μορφές που λαχταρούμε κο-

ντά μας είτε πρόσωπο με πρόσωπο είτε πίσω από μάσκα. Η κορυφαία όμως εικόνα μου είναι ο Χριστός της Μονής Χιλανδαρίου. Πάντα.

// Τι είναι σημαντικό για εσάς; Το παρόν, το παρελθόν, το μέλλον;

Σίγουρα το παρόν μόνο υπάρχει. Επειδή ακριβώς περιέχει απ' όλα. Πάντα από όλα: Παρελθόν και μέλλον. Τίποτα αληθινό δεν χάνεται. Πάντα το διασιθανόμουν αυτό, αλλά εντέλει μους επιβεβαιώθηκε όταν πέθαναν κάποιοι πολύ αγαπημένοι μου.

// Πέρα από το ότι γράφετε, ζωγραφίζετε και φωτογραφίζετε. Εκφράζετε μέσα από τις εικόνες;

Παλιά ζωγραφίζα πολύ. Μετά φωτογράφιζα και φωτογραφίζω. Από ενθουσιασμό για μια ωραιότητα μπροστά μου αλλά και από πανικό για διασώσω κάτι από το τώρα, που διαρκώς φεύγει. Με τον καιρό γίνομαι πιο ψύχραιμη. Καταλαβαίνω πως η φωτογραφία δεν συλλαλητική εντέλει αυτό που ζητάς. Πάλι φεύγει. Καλύτερα η μνήμη. Εκείνη ξέρει πώς θα τακτοποιήσει την εμπειρία μας.

// Πόσο ελεύθεροι είναι οι άνθρωποι;

Μου αρέσει μια φράση που λέει: «Γεννηθήκαμε με το πρόσωπο που μας χάρισε ο Θεός και με τα χρόνια αποκτούμε το πρόσωπο που μας αξίζει».

// Τι εύχεστε;

Να είναι όλοι καλά, και τι να ευχηθώ: Να είναι όλοι συνά ερωτευμένοι. Με τα καλύτερα αισθήματα...